

บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสมรรถภาพทางวิชาชีพครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในภาคใต้" ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดเสนอหัวข้อไว้ดังนี้ คือ

1. ความหมายของสมรรถภาพ
2. แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู
3. แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสมรรถภาพ

ความหมายของ "สมรรถภาพ" ได้มีนักการศึกษาหลายท่านให้คำจำกัดความไว้ดังนี้ คือ กู๊ด (Good, 1973) ให้ความหมายของสมรรถภาพไว้ว่า เป็นความสามารถในการประยุกต์หลักการ และเทคนิควิธีการในสาขาวิชานั้น ให้เข้ากับสถานการณ์ปฏิบัติจริง

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1972) กล่าวว่า สมรรถภาพหมายถึงพฤติกรรมของครูที่เราจะสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมนี้จะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนในทางบวก เช่น สมรรถภาพในการเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม สมรรถภาพในการใช้เทคนิคในการถาม เป็นต้น

ซมพันธ์ุ ฤกษ์ร ณ อุษยา (2519) ได้อธิบายความหมายของสมรรถภาพของครูไว้ว่า หมายถึง ความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่ผู้เป็นครูพึงมีในการที่จะช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทางด้านสติปัญญา สังคม อารมณ์ และร่างกาย

กมล สุตประเสริฐ และคณะ (2526) ได้ให้ความหมายของสมรรถภาพไว้ว่า หมายถึง คุณสมบัติที่เป็นผลมาจากความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ และอุปนิสัย หรือบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความสามารถในการทำพฤติกรรมต่างๆ ที่พึงปรารถนาได้

วีระพล อารวรรณ (2528) ได้กล่าวว่า สมรรถภาพคือ ความสามารถของบุคคลแต่ละคน อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ สำหรับสมรรถภาพครูจะหมายถึง ความรู้ความสามารถความเข้าใจ ทักษะคิดและความชำนาญที่บุคคลผู้เป็นครูพึงมีอย่างเพียงพอ และสามารถแสดงออกมาเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

จากความหมายของสมรรถภาพและสมรรถภาพของครูดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า สมรรถภาพก็คือ ความสามารถของบุคคลแต่ละคนอันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ สำหรับสมรรถภาพของครูจะหมายถึง ความรู้ ความสามารถ ความเข้าใจ ทักษะคิด และความชำนาญที่บุคคลผู้เป็นครูพึงมีอย่างเพียงพอ และสามารถแสดงออกมาเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2. แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครู

ในการศึกษามีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดี และกล่าวถึงความสำคัญและบทบาทของสมรรถภาพในการเป็นครูไว้ดังนี้

ฮาเบอร์แมน และสติลแนล (Haberman and Stinnell, 1973) ได้เสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูไว้ 9 ประการดังนี้

ประการที่หนึ่ง ทักษะของผู้ที่จะเป็นครู ผู้ที่จะเป็นครูจะต้องมีทักษะในด้านวิธีสอน และมีความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างดี การสอนแบบจุลภาคเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่จะช่วยฝึกฝนให้ครูมีลักษณะตามต้องการ

ประการที่สอง จริยธรรมและค่านิยมของผู้ที่จะเป็นครูเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เพราะค่านิยมของครูจะเป็นเครื่องกำหนดแนวทางความประพฤติ และการวางตัวของครูในอนาคต

ประการที่สาม มโนทัศน์หรือความคิดรวบยอด ผู้เป็นครูควรจะต้องเลือกรับรู้มโนทัศน์ที่สำคัญที่เป็นประโยชน์ในการทำงาน มากกว่าที่จะเรียนรู้ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างกว้างขวาง

ประการที่สี่ จิตวิทยาพัฒนาการ ครูจะต้องรู้และสามารถอธิบายเกี่ยวกับพัฒนาการทางร่างกาย ทางอารมณ์ และทางสังคมของกลุ่มเด็กที่ตนจะไปสอนได้เป็นอย่างดี

ประการที่ห้า สิ่งแวดล้อมทางสังคม ผู้สอนจะต้องรู้และเข้าใจถึงความกดดันทางสังคมที่จะเกิดขึ้นแก่เด็ก ดังนั้นครูจะต้องเรียนวิชาสังคมวิทยา และมนุษยวิทยาทางการศึกษาด้วย

ประการที่หก หลักการเรียนรู้ วิชาที่มีความสำคัญมาก ครูจะต้องรู้ว่าโดยทั่วไปธรรมชาติของนักเรียนที่จะเรียนรู้เป็นอย่างไร

ประการที่เจ็ด วิชาครู หลักสูตรการฝึกหัดครูทุกหลักสูตรจะต้องจัดให้มีการเรียนวิธีสอนวิชาต่างๆ เช่น วิธีสอนศิลปะ วิธีสอนวิทยาศาสตร์ วิธีสอนคณิตศาสตร์ และวิธีสอนอื่นๆ

ประการที่แปด ผู้ที่จะเป็นครูจะต้องมีปรัชญาของตนเอง เข้าใจในทัศนคติเกี่ยวกับตนควบคู่ไปกับการเข้าใจเด็กด้วย

ประการที่เก้า ความเปลี่ยนแปลง ครูจะต้องเข้าใจหลักปรัชญาสากลที่กล่าวไว้ว่า "ไม่มีสิ่งหนึ่งสิ่งใดถาวรมั่นคงตลอดกาล ทุกๆ สิ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ครูต้องพยายามปรับตัวให้เข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงในเรื่องหลักสูตรและวิธีสอน"

ไวท์เลอร์ (Vogler, 1972) ได้ศึกษาสมรรถภาพพื้นฐานของครู (Competency-Based Teacher Education) โดยพุ่งเป้าไปที่ตัวครูเป็นประการสำคัญ ได้กล่าวว่า นักเรียนจะมีประสิทธิภาพเพียงใดหลังจากจบการศึกษาไปแล้ว จะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการสอนของครู และได้กล่าวถึงสมรรถภาพต่างๆ ไปของครูไว้ 5 ประการด้วยกัน คือ

1. สมรรถภาพด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ครูจะต้องมีเป็นอย่างดี
2. ครูจะต้องรู้จักใช้สมรรถภาพให้เกิดประโยชน์
3. ครูจะต้องประเมินผลนักเรียนให้ถูกต้องและแม่นยำ
4. นักเรียนจะต้องประสบความสำเร็จและก้าวหน้ามากขึ้น
5. สามารถปรับปรุงเนื้อหาวิชาให้พัฒนายิ่งขึ้น

ลาโรช บัวศรี (2513) กล่าวว่า วิชาชีพครูอยู่ในฐานะที่เป็นวิชาชีพชั้นสูง ผู้ที่จะเป็นครูจึงจำเป็นต้องมีความรู้ ทักษะ และทัศนคติ ในแนวทางต่อไปนี้

1. วิชาสามัญทั่วไป (General Education)
2. วิชาเฉพาะตัวหรือวิชาเทคนิค (Specialized Education)
3. วิชาการศึกษา (Professional Education)
4. สมรรถภาพในการเป็นครู (Teachers Competencies)

ท่านกล่าวเน้นโดยเฉพาะว่า "สมรรถภาพในการเป็นครู นั้นผู้สอนจะต้องสร้างตัวเองให้มีความสามารถต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สามารถทำการสอนได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
 - 1.1 ใช้หลักจิตวิทยาแห่งการเรียนรู้
 - 1.2 ใช้หลักการเจริญเติบโตและพัฒนาการของเด็ก
 - 1.3 ทำบรรยากาศให้เหมาะสมที่จะเกิดการเรียนรู้

- 1.4 วางแผนสำหรับการสอนอย่างละเอียดถี่ถ้วน
- 1.5 ใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม
- 1.6 ใช้แบบทดสอบชนิดต่างๆ เพื่อวัดผลการเรียนและเพื่อวิเคราะห์แก้ไข และรู้จักการวัดผลโดยทั่วไป
- 1.7 ปกครองชั้นและบริหารงานชนิดต่างๆ ของชั้นได้อย่างเรียบร้อยราบรื่น และปฏิบัติงานธุรการต่างๆ ของโรงเรียนได้
2. สามารถอบรมแนะแนวและปกครองได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
 - 2.1 หลักการที่ว่า ถ้าทุกคนสร้างคุณธรรมและหลักธรรมต่างๆ ให้ประจำตัวได้แล้ว ก็ย่อมจะปกครองตัวเองได้
 - 2.2 ใช้หลักการและวิธีการของการแนะแนว
 - 2.3 สร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบิดา มารดา และผู้ปกครอง
 - 2.4 ใช้ผลการวิจัยและผลการสอบต่างๆ ให้เป็นประโยชน์ในการอบรม
3. สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี โดยรู้จัก
 - 3.1 ร่วมในการวางแผนจัดทำ "กิจกรรมในหลักสูตร" หรือ "กิจกรรมร่วมหลักสูตร" ชนิดต่างๆ
 - 3.2 รับผิดชอบและภาระในการปฏิบัติกิจกรรมเหล่านั้นตามแผน
 - 3.3 รักษาสัมพันธอันดีกับผู้ร่วมงานทั้งปวงของโรงเรียน
4. สามารถสร้างสัมพันธอันดี และร่วมมือกับชุมชนเป็นอย่างดี โดยรู้จัก
 - 4.1 ช่วยเหลือชุมชนในการแก้ปัญหาของชุมชนนั้น
 - 4.2 ทำให้ชุมชนเข้าใจโรงเรียนและสนับสนุนโรงเรียนในทางที่เหมาะสม
 - 4.3 หาความร่วมมือและช่วยเหลือจากบิดา มารดา และผู้ปกครอง
 - 4.4 หาบุคคลและสิ่งต่างๆ ในชุมชนที่เป็นประโยชน์ต่อการสอน
 - 4.5 ร่วมมือกับทางราชการปรับปรุงชุมชน
5. สามารถเป็นครูชั้นอาชีพ โดยรู้จัก
 - 5.1 เพิ่มพูนความรู้ให้แก่อาชีพครู โดยการเขียน การพูด การค้นคว้า การวิจัย การเป็นสมาชิกที่ดีของสมาคม องค์การหรือสถาบันในทางการศึกษา
 - 5.2 ยึดถือขนบธรรมเนียมของผู้ที่เป็นครู และช่วยเหลือส่งเสริมเพื่อนครู
 - 5.3 ส่งเสริมแนะนำผู้ที่เข้ามาเป็นครูใหม่ และช่วยดูแลแนะนำควบคุมผู้ที่มาเป็นนักเรียนฝึกสอนในโรงเรียนของตน

อาร์ักษ์ กาญจนพิทักษ์ (2517) ได้รวบรวมลักษณะที่เหมาะสมของครูจากที่สหพันธ์อาชีพครู ได้รวบรวมเอาไว้ว่า

1. ครูควรเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพดีทั้งทางกายและจิตใจ
2. ครูควรมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และมีสามัญสำนึก
3. ครูควรมีความสามารถในการทำความเข้าใจผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
4. ครูควรมีลักษณะที่น่าคบ และน่าเชื่อถือ น่านับถือ
5. ครูควรสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี และมีประสิทธิภาพ

วิจิตร ศรีสขันธ์ (2535) ได้กล่าวถึงสมรรถภาพของครู ในการประชุมนานาชาติเรื่อง การเตรียมครูสำหรับเด็กทั่วโลกในยุคแห่งสารสนเทศ สรุปได้ว่า ปัจจุบันโลกมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีไปมาก การเตรียมครูเพื่อสอนเด็กในโลกปัจจุบันจึงต้องเน้นให้มีสมรรถภาพดังนี้

1. มีความสามารถด้านวิชาการ ครูจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เพื่อเป็นผู้นำทางวิชาการ ครูต้องมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร

2. มีความสามารถด้านการสอน นอกจากครูจะต้องมีความรู้ในเนื้อหาวิชาการที่จะสอนแล้ว จำเป็นต้องมีความรู้และทักษะในการสอนด้วย

3. มีความสามารถในการเป็นครู มีจิตวิญญาณของการเป็นครู ครูนอกจากทำหน้าที่สอนแล้ว ต้องทำหน้าที่ครูให้เต็มที่ด้วย คือ อบรมสั่งสอนให้เด็กเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสติปัญญา

คุรุสภา (2537) ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ซึ่งเป็นเกณฑ์ของการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานในหน้าที่ครู เพื่อประกันคุณภาพการทำงาน และการเป็นครู ไว้ 11 ข้อดังนี้

1. ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
2. ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
3. มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง
5. พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
6. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดกับผู้เรียน
7. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ได้อย่างเป็นระบบ
8. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน

9. ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
10. ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
11. แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา

นอกจากนี้ วิจิตร ศรีสขันธ์ (2539) ได้กล่าวว่าคุณลักษณะสำคัญของวิชาชีพชั้นสูงที่เรียกว่า เป็น Profession มีอยู่ 4 ประการคือ

- ประการที่ 1 จะต้องให้บริการที่ให้แก่สังคม ที่ไม่เหมือนใคร ไม่มีใครเหมือน ไม่ซ้ำซ้อน
- ประการที่ 2 ในการให้บริการจะต้องใช้วิธีการแห่งปัญญาในการให้บริการ ไม่ใช่แรงงาน
- ประการที่ 3 จะต้องมีการจรรยาวิชาชีพที่เรียกว่า Professional ethics
- ประการที่ 4 ต้องมีสถาบันวิชาชีพที่เข้มแข็ง เพื่อขึ้นมาจรรยาโลงมาตรฐานและสร้างศรัทธาวิชาชีพ

สรุปได้ว่า ครูที่ดีควรมีสมรรถภาพด้านต่างๆ ดังนี้

1. สมรรถภาพด้านความรู้ความเข้าใจ
 - 1.1 มีความรู้ในเนื้อหาวิชา วิชาการ และหลักสูตร เอกสารประกอบหลักสูตรต่างๆ
 - 1.2 มีความเข้าใจในจุดมุ่งหมายทางการศึกษา แผนการศึกษาของชาติ
 - 1.3 มีความรู้ ความเข้าใจในจิตวิทยา ทฤษฎีการเรียนรู้ การพัฒนาการของเด็ก ความต้องการของเด็ก ซึ่งให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่เด็กได้
 - 1.4 เป็นบุคคลที่ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ
2. สมรรถภาพทางการสอน
 - 2.1 สามารถเตรียมการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 2.2 สามารถกำหนดจุดประสงค์ในการสอน จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ตรงตามความต้องการของผู้เรียน
 - 2.3 มีทักษะในการสอนตามลำดับขั้นของการสอน
 - 2.4 มีทักษะในการใช้วิธีสอนได้หลายๆ แบบ
 - 2.5 มีทักษะในการใช้คำถาม
 - 2.6 สามารถจัดบรรยากาศของห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้
 - 2.7 มีทักษะในการใช้สื่อ แหล่งวิทยาการต่างๆ มาใช้ประโยชน์
 - 2.8 มีความสามารถในการพัฒนา ปรับปรุงการสอนของตน
 - 2.9 มีทักษะในการประสานงานกับเพื่อนครูจัดกิจกรรมการสอน

3. สมรรถภาพด้านการประเมินผล

- 3.1 มีความเข้าใจวิธีการวัดและประเมินผลที่ดี และเหมาะสมกับบทเรียน
- 3.2 มีความสามารถในการประเมินผลการสอนของตนเอง
- 3.3 สามารถประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองเพื่อปรับปรุงอยู่เสมอ

4. สมรรถภาพด้านบุคลิกภาพ

- 4.1 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน เพื่อนครู และชุมชน
- 4.2 มีคุณธรรม จริยธรรมประจำตัว
- 4.3 เข้ากับบุคคลอื่นได้ แต่งกายสะอาด เรียบร้อย
- 4.4 มีจิตใจมั่นคง อารมณ์มั่นคง
- 4.5 มีความเป็นผู้นำ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน ให้คำแนะนำ คำปรึกษาแก่นักเรียนได้

3. แนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา

ในวงการพลศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านที่ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของครูพลศึกษา ความสำคัญ และบทบาทของสมรรถภาพในการเป็นครูพลศึกษา ดังนี้

บุชเชอร์ (Bucher, 1979) ได้กล่าวไว้ในหนังสือพื้นฐานของการพลศึกษาว่า โดยทั่วไปแล้วพื้นฐานที่คาดหวังของสมรรถภาพครูพลศึกษาควรกำหนดไว้ 3 ข้อ คือ

1. ความรู้
2. การปฏิบัติ
3. การประเมินผล

เฮเลน และเนียร์ (Helen and Kneer, 1976) ได้เสนอแนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา ไว้ 3 ด้าน คือ

1. มีความรู้และทักษะเกี่ยวกับพลศึกษา
2. มีความสามารถในการสอนพลศึกษา
3. มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นและมีปฏิสัมพันธ์เป็นอย่างดี

เพพ และมินซ์ (Pape and Means, 1963) ให้ความเห็นว่า ครูพลศึกษาที่มีสมรรถภาพดี คือ ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่โดยมีความยืดหยุ่น มีความเข้าใจในธรรมชาติของผู้เรียน เข้าใจการใช้กิจกรรมพลศึกษาในการเรียนการสอน ใช้ทักษะที่เหมาะสมในการเรียนการสอน รู้ว่าจะทำการสอนกิจกรรมนั้นๆ อย่างไร เข้าใจในกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังให้ทัศนะอีกว่า ครูพลศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะครูทั่วไป มีมนุษยสัมพันธ์ เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายของการเรียนการสอนโดยสมบูรณ์ และครูพลศึกษาควรจะต้องมีคุณสมบัติ

1. มีสุขภาพและมีทักษะทางการเคลื่อนไหวดีมาก
2. ระวังเสมอว่าพลศึกษาไม่ใช่การเล่นกีฬาเท่านั้น
3. ขยันศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ
4. ทำตนให้เป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับ และเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป

เกี่ยวกับการกระทำตนให้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพและเชี่ยวชาญขึ้นมา นั้น เพพ และมินซ์ ให้ทัศนะว่า

1. ควรส่งเสริมให้ผู้อื่นได้แสดงออกถึงความสนใจของเรา
2. จำชื่อเพื่อนใหม่และความสนใจของเขาได้
3. เคารพต่อความคิดเห็นของผู้อื่น
4. เอาใจเขาใส่ใจเรา ไม่ใช้ความคิดเห็นของตนเองเป็นเกณฑ์
5. กระตุ้นให้คนอื่นทำ และพูด
6. มองเห็นความดีของแต่ละคน
7. แสดงความคิดเห็นโดยเหตุผล
8. เป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
9. ให้คำแนะนำแก่คนอื่นได้
10. มีความสามารถที่จะชักนำให้ผู้อื่นมาร่วมในการทำงานได้
11. สร้างความประทับใจให้กับคนอื่นได้รู้จักและพบเห็น
12. มีคุณสมบัติที่จะควบคุมพฤติกรรมของคน

นอกจากนี้ ดอทรี (Daughtrey, 1973) กล่าวว่า ครูพลศึกษาควรจะเป็นผู้ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ มีความมั่นคงทางอารมณ์ เพื่อส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่ดีเป็นที่น่าพอใจ เป็นมิตร ชอบแสดงออกและมีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี มีความรู้ คู่กันเคยกับทักษะและเทคนิคทุกอย่างที่จำเป็นต่อการสอนพลศึกษา อุทิศเวลาและตัวเอง กระตือรือร้น สนใจความแตกต่างระหว่างบุคคล สนใจในวิชาชีพ ปรับปรุงสภาพภาพของตนโดยการวิจัยศึกษา เข้าร่วมสมาคมวิชาชีพ มีจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

ประสงค์ในการสอน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน รู้จักเลือกกิจกรรมการสอนที่เหมาะสม มีสุขภาพดี ทั้งร่างกายและจิตใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีน้ำเสียงในการพูดดี สุภาพ นอกจากนี้ควรมีลักษณะ พิเศษคือ รู้และปฏิบัติตามปรัชญาทางการพลศึกษา สามารถตอบคำถามทางพลศึกษา และสามารถสาธิตการสอนกิจกรรมพลศึกษาได้ มีลักษณะภายนอกเป็นที่น่าประทับใจแก่ผู้พบเห็น มีความคุ้นเคยกับระบบโรงเรียน

วรศักดิ์ เพียรชอบ (2527) ได้กล่าวถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของครูพลศึกษาไว้ดังนี้ คือ

1. หน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูพลศึกษาจะต้องปฏิบัติให้สำเร็จ ลุล่วงไปด้วยดี ตามความมุ่งหมายของหลักสูตร หรือที่โรงเรียนได้วางไว้
2. หน้าที่และความรับผิดชอบในการจัดโปรแกรมพลศึกษาเพื่อเสริมหลักสูตรอัน ได้แก่ การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน การแข่งขันกีฬาระหว่างโรงเรียน การจัดโครงการพลศึกษา พิเศษ และการจัดพลศึกษาเพื่อนันทนาการ
3. หน้าที่และความรับผิดชอบในการทำงานร่วมกับเพื่อนครูคนอื่นๆ เพื่อให้งานได้ ผลและสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
4. หน้าที่และความรับผิดชอบในการเคารพต่อนโยบาย และระเบียบข้อบังคับของ โรงเรียน เช่น นโยบายและระเบียบเกี่ยวกับหลักสูตร การให้กำบัง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. หน้าที่และความรับผิดชอบในการเคารพและเข้าใจในหลักสูตรสายวิชาต่างๆ ของโรงเรียน
6. หน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อวิชาชีพ
7. หน้าที่และความรับผิดชอบต่อชุมชน โดยการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่าง ชุมชนกับโรงเรียน และครูพลศึกษาคควรจะมีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่างๆ ที่ชุมชนจัดขึ้น

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูพลศึกษาไว้อีกว่า ครูพลศึกษาคควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ที่มีความรู้ดีทั้งในด้านวิชาการศึกษาทั่วไป วิชาครู และวิชาพลศึกษา
2. เป็นผู้ที่มีความศรัทธาในวิชาชีพพลศึกษาอย่างแท้จริง
3. เป็นผู้ที่มีความรู้สึกในความรับผิดชอบสูง
4. เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และกระตือรือร้น
5. เป็นผู้ที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพสมบูรณ์
6. เป็นผู้ที่มีคุณธรรม มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และมีน้ำใจเป็นนักกีฬา
7. เป็นผู้ที่รักเด็ก มีอารมณ์สนุกสนานร่าเริง

สําอาง พวงบุตร (2524) ไดํกล่าวไวํวํา ครูพลศึกษาจะตํองปรับปรุงคุณภาพของตนเอง เพื่อใหํสามารถปฏิบัติหน้าที่ไดํดีเยี่ยม และลดขํอบกพรองตํางๆ ที่อาจมีขํน เพราะวิชาพลศึกษาเป็น วิชาที่ครูพลศึกษาจะตํองส่งเสริมใหํมีคุณภาพสูงขํน วิชาพลศึกษาจะตีมากนํอยเพียงใด ยํอมขํน อยูํกับครูพลศึกษาซึ่งมีบทบาทอยํางสําคัญยํง ดังนํันความสําคัญของครูพลศึกษาขํนอยูํกับสํิงตํอไปนํี

1. ความรู้ด้านวิชาการ
2. ความสามารถในการสอน
3. บุคลิกลักษณะ
4. ความมีมนุษยสัมพันธ์
5. มีคุณธรรมและความประพฤติดี
6. มีความเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย

สมาคมสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการแห่งประเทศไทย (2522) ได้เสนอแนะวํา ครูพลศึกษาที่สำเร็จออกมาจากสถาบันการพลศึกษา จะตํองมีลักษณะดังนํี (ขํางถึงใน ขลธิชา สํิวอินทร์, 2534)

1. มีความรู้ในวิชาการทํวไป สามารถที่จะปรับตัวใหํเข้ากับสถานการณ์ และสํิงแวดลํอม
2. มีความรู้และทักษะทางด้านพลศึกษา สามารถสอนและจัดกิจกรรมตํางๆ ทางพลศึกษาใหํบรรลุตามเป้าหมายไดํอยํางมีประสิทธิภาพ
3. มีวิญญาณของการเป็นครูพลศึกษา สํานึกในความสําคัญของบทบาทและหน้าที่ ตลอดจนความรับผิดชอบของครูพลศึกษาที่ทํงมีตํอผู้เรียน
4. มีบุคลิกภาพ และปฏิบัติตามอุดมคติของวิชาพลศึกษาอยํางแท้จริง
5. ยึดมั่นในคุณธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพพลศึกษา
6. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ สามารถทำงานร่วมกับบุคคลอื่นไดํอยํางมีประสิทธิภาพ

จากแนวความคิดเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษาที่ไดํกล่าวมาแล้วนํัน จะเห็นได้วํา คุณลักษณะที่ดีของครูพลศึกษาเหมือนกับคุณลักษณะที่ดีของครูทํวไป คือ นอกจากจะมีความรู้ ความสามารถในเชิงวิชาการและวิชาชีพแล้ว ยังตํองมีบุคลิกภาพส่วนตัวและความประพฤติดีด้วย เพื่อเป็นแบบอยํางที่ดีแก่นักเรียน

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

ผาณิต บิลมาศ (2522) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูพลศึกษาที่ถึงปรารถนา สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยมุ่งพิจารณาคุณลักษณะของครูพลศึกษาในด้านต่างๆ โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนรัฐบาล หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษาโรงเรียนรัฐบาล ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่โรงเรียนราษฎร์ และหัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษาโรงเรียนราษฎร์ รวม 200 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะที่สำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับมีดังนี้

1. ด้านการสอน ครูพลศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ และเข้าใจความมุ่งหมายหลักสูตรทางการพลศึกษา และความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาของชาติ การสอนทุกครั้งต้องมีการเตรียมการสอนและสอนตามหลักสูตร เลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมและเข้าใจ สามารถอธิบายและสาธิตทักษะทางการกีฬา รู้จักใช้และเก็บอุปกรณ์การสอน สามารถปกครองชั้นเรียน มีความสามารถในการวัดผลทางการพลศึกษา และสอนให้เด็กใฝ่หาความรู้และมีวิธีฝึกที่ถูกต้อง

2. ด้านสุขภาพทางกายและสุขภาพทางจิต ครูพลศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความคล่องแคล่วว่องไว มีสมรรถภาพทางกายดี อารมณ์ดี รักษาสะอาดของร่างกายและเครื่องแต่งกาย รู้จักออกกำลังกายและพักผ่อนเป็นประจำ รู้จักรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และงดเว้นสิ่งเสพติดให้โทษทั้งปวง

3. ด้านวิชาการ ครูพลศึกษาควรเป็นผู้ศึกษาหาความรู้ทางพลศึกษาอยู่เสมอ ฝึกและปรับปรุงความสามารถทางทักษะอยู่เสมอ นำความคิดใหม่ๆ มาช่วยปรับปรุงการเรียนการสอน และเอาใจใส่เรื่องอันตรายที่จะเกิดจากการเรียนพลศึกษา

4. ด้านบุคลิกภาพ เป็นผู้ที่มีการควบคุมอารมณ์และอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคทั้งปวง

5. ด้านคุณธรรม ความประพฤติ และการมีน้ำใจนักกีฬา เป็นผู้มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน และซื่อสัตย์สุจริต

6. ด้านมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นๆ ได้ดี และให้ความร่วมมือในกิจกรรมพลศึกษาของนักเรียน

7. ด้านการอบรม การปกครอง และการเป็นผู้นำ เป็นตัวอย่างที่ดี และรักษาความลับของนักเรียน สามารถควบคุมนักเรียนให้ประพฤติตามระเบียบ

8. ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย เป็นผู้ยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรักษาความลับของทางราชการ รู้จักสิทธิของตนตามกฎหมาย และใช้เหตุผลในการแก้ปัญหา

9. ด้านความเชื่อมั่นในตนเองและเป็นตัวของตัวเอง เป็นผู้ที่มีความภูมิใจในอาชีพ มีสัจจะ และซื่อตรงต่อตัวเอง

10. ด้านการกีฬาและความสามารถทางการกีฬา เป็นผู้ที่สามารถสอนและเข้าร่วมกิจกรรมพลศึกษาได้หลายอย่าง สามารถนำกลุ่มกิจกรรมในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชาญชัย เรืองขจร (2523) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์ ที่มีต่อสมรรถภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์พลศึกษาในวิทยาลัยครู" ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่า อาจารย์พลศึกษามีสมรรถภาพการปฏิบัติงานมากทุกด้าน เรียงตามลำดับดังนี้ สมรรถภาพการปฏิบัติงานด้านพัฒนาบุคลิกภาพ ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ด้านการสอนและการประเมินผล การจัดการแข่งขันกีฬา การปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าภาควิชาพลศึกษา การจัดสถานที่ อุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวก และการปฏิบัติหน้าที่พิเศษ

อนันต์ เขียวเจริญ (2524) ได้วิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครู และครูพลศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา" โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียน ครูและครูพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาควรมีสมรรถภาพในด้านต่างๆ อยู่ในระดับมาก คือ

1. มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรการสอน
2. มีความสามารถในด้านการบริหารวิชาการ การปกครองชั้นเรียน การแนะแนว
3. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
4. สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพได้ดี
5. มีความรับผิดชอบต่อนักกีฬา
6. มีความสามารถด้านประเมินผล
7. มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ
8. ซื่อสัตย์สุจริต
9. ตระหนักในความสำคัญของการสอนและการช่วยเหลือนักเรียน
10. มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ
11. มีระเบียบวินัย
12. ยุติธรรมและเป็นผู้มีเหตุผล

สมบูรณ์ ลิขิตยี่งวรา (2525) ได้วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา และครูพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับสมรรถภาพของครูพลศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารการศึกษาและครูพลศึกษามีความเห็นว่ ครูพลศึกษาในโรงเรียนราษฎร์ระดับประถมศึกษาควรจะมีสมรรถภาพมากในด้านต่อไปนี้ คือ

ด้านความรู้ ครูพลศึกษาจะต้องมีความรู้ความเข้าใจว่าพลศึกษา ไม่ใช่เป็นการเล่นกีฬาแต่เพียงอย่างเดียว ควรมีความรู้เกี่ยวกับความเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กด้วย

ด้านเทคนิควิธีสอนและการใช้อุปกรณ์ ครูพลศึกษาจะต้องจัดการสอนให้เป็นไปในลักษณะที่ให้นักเรียนแสดงออก และมีส่วนร่วมมากที่สุด รู้จักใช้แรงจูงใจในการสอน

ด้านคุณลักษณะและเจตคติ ครูพลศึกษาจะต้องมีความรักและศรัทธาในวิชาชีพของตน

ด้านสุขภาพ ครูพลศึกษาจะต้องมีความสมบูรณ์ทางร่างกาย และหน้าที่ของร่างกาย ตระหนักในความสำคัญของวิชาพลศึกษาที่มีต่อสุขภาพทางกายและทางจิต

ด้านมนุษยสัมพันธ์ ครูพลศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชน มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเพื่อนครูและนักเรียนทุกคน

ด้านบุคลิกภาพ ครูพลศึกษาจะต้องมีความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่วว่องไว รู้จักเอาใจใส่รักษาความสะอาดของร่างกายอยู่เสมอ

ด้านการปกครอง ครูพลศึกษาจะต้องมีความสามารถปฏิบัติตามการปกครองแบบประชาธิปไตย สามารถกระตุ้นนักเรียนให้มีการยอมรับ และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่อาจเกิดขึ้นได้ทัน่วงที

ด้านการกีฬาและความสามารถทางกีฬา ครูพลศึกษาจะต้องมีความสามารถสอนและเล่นกีฬาได้หลายอย่าง สามารถเป็นกรรมการตัดสินกีฬาโดยทั่วไปได้

ด้านการวัดและประเมินผล ครูพลศึกษาจะต้องเข้าใจหลัก และวิธีการประเมินผลทางพลศึกษาอย่างดี สามารถวัดผลได้ด้วยวิธีการสังเกต สามารถประเมินผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ด้านการให้บริการ ครูพลศึกษาจะต้องมีความสามารถในการจัดการแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน สามารถแนะนำแหล่งวิทยากรต่างๆ ให้เด็กได้

ในปีเดียวกัน วัชรา เล่าเรียนดี (2525) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนพลศึกษา เกี่ยวกับคุณสมบัติ คุณลักษณะ และความสามารถในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 6 โดยสอบถามผู้บริหาร

โรงเรียนและครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าครูพลศึกษาควรมีคุณลักษณะและความสมรรถภาพในการปฏิบัติงานดังนี้ คือ

1. ควรเป็นผู้มีความรู้ในวิชาชีพและความรู้ทั่วไปดี
2. ควรมีบุคลิกภาพดี
3. ควรมีสมรรถภาพทางด้านร่างกายและจิตใจดี
4. ควรมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี
5. ควรมีทักษะที่ดีทางด้านการศึกษา
6. ควรมีความรับผิดชอบต่องาน
7. ควรมีความสามารถในการตัดสินใจดี

รังสรรค์ ศีกรักษา (2526) ได้ทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาเกี่ยวกับสมรรถภาพการปฏิบัติงานของอาจารย์พลศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัยพลศึกษา จำนวน 616 คน ผลการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา มีความเห็นว่า อาจารย์พลศึกษาควรมีสมรรถภาพในด้านต่อไปนี้ อยู่ในระดับสูง คือ ด้านหลักสูตร การสอน และการประเมินผล ด้านวิชาการ ด้านการปกครองและการแนะแนว ด้านการปฏิบัติหน้าที่พิเศษต่างๆ ด้านคุณภาพ ความรับผิดชอบต่อนักเรียน ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านความรู้และทักษะทางกีฬา

ยุวดี ศกุนตะฤทธิ์ (2527) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างแบบรายงานตนเองเกี่ยวกับคุณลักษณะและการปฏิบัติงาน ของครูพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า แบบรายงานตนเองที่สร้างขึ้นประกอบด้วยคุณลักษณะที่สำคัญ 10 ด้าน คือ

1. ด้านการสอน
2. ด้านสุขภาพทางกายและทางจิต
3. ด้านวิชาการ
4. ด้านบุคลิกภาพ
5. ด้านคุณธรรมความประพฤติ และความมีน้ำใจนักกีฬา
6. ด้านมนุษยสัมพันธ์
7. ด้านการอบรม ปกครอง และการเป็นผู้นำ
8. ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย
9. ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง
10. ด้านกีฬา และความสามารถทางกีฬา

ประกอบด้วยข้อรายการต่างๆ 87 ข้อ โดยแบบรายงานตนเองนี้มีความแม่นยำตามเนื้อหา มีความแม่นยำตามสภาพความเป็นจริง โดยให้ครูพลศึกษาประเมินผล

เด็ดขาด รามสูต (2530) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพของครูพลศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษานามัยและครูพลศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสมรรถภาพของครูพลศึกษาระหว่างการรับรู้ของผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าหมวดวิชาพลศึกษานามัย และครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 โดยส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ผลการวิจัยพบว่า ครูพลศึกษาในโรงเรียนมัศึกษามีสมรรถภาพทุกด้านอยู่ในระดับมาก คือ ด้านหลักสูตรและวิชาการ ด้านการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการอบรม การปกครอง และการเป็นผู้นำ และด้านสุขภาพ

ธานี ขวัญบุญจัน (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของสมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษา ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยได้วิเคราะห์และสังเคราะห์สมรรถภาพที่พึงประสงค์จากเอกสารหลักสูตร ภาระงานและรายงานการวิจัย แล้วตรวจสอบความครอบคลุมของโครงสร้าง และรายการสำคัญของสมรรถภาพที่พึงประสงค์ โดยผู้เชี่ยวชาญ 31 คน และสำรวจความคิดเห็นของครูพลศึกษาทั่วประเทศ 520 คน เพื่อวิเคราะห์ตัวประกอบของสมรรถภาพที่พึงประสงค์ จากนั้นได้ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปได้ของสมรรถภาพที่พึงประสงค์ โดยศึกษาภาคสนามด้วยเครื่องมือ 3 ชนิด คือแบบประเมินสมรรถภาพแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนและแบบสัมภาษณ์ กับครูพลศึกษาดีเด่น 22 คน และครูพลศึกษาทั่วไป 22 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์จำแนกความแตกต่างในรายการสมรรถภาพ ด้วยสถิติทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า

1. สมรรถภาพที่พึงประสงค์ของครูพลศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยด้านสำคัญ 8 ด้าน เรียงลำดับ คือ ด้านการสอนพลศึกษาและการประเมินผล ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวิชาการ ด้านสุขภาพ ด้านคุณลักษณะและบุคลิกภาพ ด้านการปฏิบัติงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านทักษะกีฬา และมีรายการสำคัญรวมทั้งสิ้น 72 รายการ

2. การตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า สมรรถภาพที่พึงประสงค์ที่นำเสนอ สามารถจำแนกกลุ่มครูพลศึกษาได้อย่างถูกต้อง คือ ผลการเปรียบเทียบระหว่างครูพลศึกษาดีเด่น

และครูพลศึกษาทั่วไป พบว่า ครูพลศึกษาดีเด่นมีสมรรถภาพสูงกว่าครูพลศึกษาทั่วไป อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในทุกด้านและทุกรายการ

งานวิจัยในต่างประเทศ

รัลซิกา (Ruzicka, 1980) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "เครื่องมือที่ชี้พฤติกรรมของสมรรถภาพในการสอนในวิชาชีพพลศึกษา" โดยทำการสังเกตพฤติกรรมการสมรรถภาพของครูพลศึกษา จากแหล่งวิทยาการที่สำคัญต่างๆ และรวบรวมให้ได้ 64 รายการ ให้นักพลศึกษา 3 กลุ่ม จำนวน 76 คน พิจารณาตัดสินสมรรถภาพทั้ง 64 รายการ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีความเชื่อมั่นแบบสอบซ้ำ .87 และมีรายการสมรรถภาพที่ไม่มีความแม่นยำอยู่บ้างบางรายการ ข้อสรุปของการศึกษาคั้งนี้คือ การใช้เกณฑ์สมรรถภาพของครูพลศึกษานั้นมีประโยชน์ เพื่อที่จะได้รวบรวมรายการสมรรถภาพของครูพลศึกษา ให้เป็นแบบแผน และนักการพลศึกษาต่างมีความเห็นตรงกันว่า สมรรถภาพของการเป็นครูพลศึกษานั้นมีความสำคัญ

เฮอซอก (Herzog, 1985) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระตุ้นให้ครูในรัฐวิสคอนซิน มีประสิทธิภาพในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง (Factors that Motivate Effective Wisconsin Teachers to Engage in Continuing Professional Development) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นให้ครูมีประสิทธิภาพในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูที่ได้รับคัดเลือกเข้าชิงรางวัลครูยอดเยี่ยมแห่งปีในรัฐวิสคอนซิน จำนวน 114 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ถามถึงกิจกรรมการพัฒนาวิชาชีพ 27 ชนิด และเหตุผลหลักในการที่ครูเข้าร่วมในกิจกรรมนั้นๆ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่ครูเข้าร่วมเป็นประจำได้แก่ กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ การอ่านวารสารวิชาชีพต่างๆ สังเกตการสอนของเพื่อนครู การเข้าร่วมประชุมกรรมการทางวิชาการ หรือกรรมการฝึกอบรม และพบว่า กิจกรรมเหล่านี้เป็นตัวกระตุ้น สำคัญต่อความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรคือ เห็นว่าเป็นการเพิ่มสมรรถภาพให้ตนเอง และเป็นความต้องการที่อยากจะพัฒนาตนเอง และยังพบว่ามีความสัมพันธ์ในเชิงบวกอย่างมาก ระหว่างลักษณะกิจกรรมที่เสริมสร้างการพัฒนาวิชาชีพ กับเหตุผลในการเข้าร่วมของครู การบริหารโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ที่จะสนับสนุนให้มีการพัฒนาวิชาชีพเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยทำเป็นตัวอย่าง และขอความร่วมมือกับสภาการพัฒนาวิชาชีพครู ให้ครูได้เข้าไปมีส่วนร่วม และทำเป็นโครงการอย่างจริงจัง

คอล์ค (Kolk, 1991) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ช่วยให้ครูผู้สอนเกิดความพอใจในการพัฒนา กิจกรรมเกี่ยวกับวิชาชีพ (Factors Contributing to Teacher Satisfaction in Professional Development Activities) โดยทำการพิจารณาจากตัวแปร 25 ตัวแปร โดยมีการวางแผน การนำเสนอ การติดตามผลในการพัฒนากิจกรรมดังกล่าว และศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับเพศ และอายุว่ามีความแตกต่างกันในการตอบหรือไม่ ซึ่งได้ผลดังนี้

ตัวแปรสำคัญสูงสุด 5 ประการคือ

1. ผู้เสนอผลงานต้องมีความรู้เกี่ยวกับหัวข้อเรื่อง
2. ผู้เสนอผลงานต้องมีรูปแบบการพูดที่มีประสิทธิภาพ
3. ครูต้องกระตือรือร้นในการจัดกิจกรรม
4. ครูต้องวางแผนในการจัดกิจกรรม
5. กิจกรรมที่จัดต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางอาชีพของครู

ตัวแปรที่อยู่ในระดับต่ำสุด 5 ประการคือ

1. การจัดกิจกรรมที่ยึดหลักการสอน โดยยึดหลักศาสตร์และศิลป์
2. การสังเกตในชั้นเรียนจากอาจารย์ใหญ่
3. การมีงานหลักเล็กเรียน
4. ครูได้รับการรับรองวิทยฐานะ (ครูที่เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว จะได้รับใบประกาศเกียรติคุณ)
5. กิจกรรมที่ครูได้รับ วางแผนโดยฝ่ายจัดบุคลากรส่วนกลาง

สมิธ (Smith, 1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขอบข่าย และงานของครูที่มีต่อความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูพลศึกษาระดับประถมศึกษา โดยใช้แบบสอบถามกับครูประถมศึกษา ในรัฐเวอร์จิเนีย จำนวน 350 คน โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ของความรู้สึกของครู เกี่ยวกับขอบข่ายของงานและความรู้สึกพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ผลการวิจัยพบว่า

1. การออกแบบอิสระกับความพึงพอใจในเพื่อนร่วมงาน และการตอบสนองของนักเรียน กับความพึงพอใจในงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ
2. ประสิทธิภาพของบุคคลกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการสอนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานทั่วไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

จอห์นสัน (Johnson, 1995) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการจูงใจให้ครู มีการพัฒนาวิชาชีพของคนให้ทันสมัย (Factors that Influence the Professional Updating of

Teachers) ของครูประถมศึกษาในรัฐนอร์ทดาโกตา โดยใช้แบบสำรวจความคาดหวัง (VIE) และดัชนีชี้ความตระหนักในวิชาชีพ (CAI) โดยใช้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูที่สอนระดับอนุบาลจนถึงระดับ 6 จำนวน 243 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ครูในกลุ่มตัวอย่างเสนอให้มีการพัฒนากิจกรรมให้ทันสมัย โดยการจัดกิจกรรมการสอนในมหาวิทยาลัย การประชุมปฏิบัติการ และเสนอการเสริมแรงภายใน มากกว่าการเสริมแรงภายนอกโดยการให้สิ่งของ โดยมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับระดับอายุ ประสบการณ์ ระดับการศึกษา และระดับการปฏิบัติงานในอาชีพ โดยครูสูงอายุ ครูที่ประสบการณ์มาก ครูที่สูงกว่าระดับประถมศึกษา ครูที่มีระดับการปฏิบัติงานในงานในอาชีพต่ำ จะมีแรงจูงใจในการพัฒนาวิชาชีพของตนน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย